

Monumentnummer*: 521682

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 12 januari 2001
Kadaster deel/nr 82807/118

Woonplaats*	Gemeente*			Provincie*			
Landgraaf	Landgraaf			Limburg			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Honigmannstraat	12			6372 VJ	Landgraaf		
Mijn Carlstraat	1			6372 VE	Landgraaf		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		
Landgraaf	B				1188		
Landgraaf	B				398		

Omschrijving**

Inleiding

Dubbele mijnwerkerswoning in Lotharingse stijl, 1913, van het zogenoemde woningtype C. Deze woning van de woninggroep het Eikske flankiert aan de noordoostzijde de aansluiting van de Mijn Carlstraat op de Honigmannstraat. Het Eikske omvat 26 mijnwerkerswoningen, welke werden gebouwd in opdracht van de Maatschappij tot Exploitatie van Limburgsche Steenkoolmijnen Oranje Nassau te Heerlen. Het ontwerp van de woning werd gemaakt door het bouw bureau van deze particuliere mijnonderneming. In deze woninggroep zijn in totaal zes woningtypen vertegenwoordigd (typen A t/m F).

Beide panden werden omstreeks 1957 aan de zijgevel uitgebreid met een douche- en toiletvoorziening van één bouwlaag onder plat. (Bij Mijn Carlstraat 1 werd deze aanbouw in 1996 nogmaals vergroot). Vanwege deze gestandaardiseerde uitbreidingen werden de oorspronkelijke entree van de woonhuizen en de buitendeuren van de bijkeukens aan het zicht onttrokken. De oorspronkelijke vrijstaande schuren met buitenprivaten werden eveneens omstreeks 1957 gesloopt. In de achtertuinen werden aan weerszijden van de perceelsgrenzen vrijstaande, gecombineerde schuren gebouwd.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De aan de zijgevels aangebouwde douche- en toiletvoorzieningen zijn voor de bescherming van ondergeschikt belang. UITGESLOTEN van bescherming zijn alle overige sedert 1913 gerealiseerde aan- en bijbouwen.

Omschrijving

Het oorspronkelijke bouwvolume van de dubbele mijnwerkerswoning werd gebouwd op een in hoofdvorm rechthoekige PLATTEGROND, aan weerszijden voorzien van een rechthoekig uitgebouwde bijkeuken. Het hoofdvolume telt een gedeeltelijke souterrainverdieping, anderhalve BOUWLAAG, alsmede een vliering. De bijkeukens aan weerszijden tellen één bouwlaag. Het hoofdvolume wordt gedekt door een geknikt TENTDAK. Op dit tentdak zijn de gecombineerde topgeveltjes van voor- en achtergevels onder een lessenaarsdakje ingestoken. De uitgebouwde bijkeukens met de aangebouwde toilet- en douche-eenheden hebben een ZADELDAK, dat in dwarsrichting op het hoofdvolume is ingestoken. Bakgoten annex overstekken op houten consoles. De oorspronkelijke houten boeiboorden hebben een eenvoudige ornamentering. Zowel het tentdak als de zadeldaken van beide panden worden gedekt met rode BETONPANNEN. Op de nok van het tentdak is een gecombineerde bakstenen schoorsteen geplaatst, ter vervanging van de hoge schoorstenen boven de hoeken van zij- en achtergevels. Op de hoek van zij- en voorgevel hebben beide panden een vernieuwde, hoge bakstenen schoorsteen.

De woningen waren oorspronkelijk voorzien van segmentboogvormige houten T-VENSTERS (zowel enkel- als meervoudig) met ingedeelde bovenlichten en/of glaspanelen en segmentboogvormige, verticaal ingedeelde houten souterrainvensters. De oorspronkelijke, segmentboogvormige houten woonhuisDEUREN met zesruits bovenlichten in de zijgevels en de rechthoekige opgeklampte toegangsdeuren van de bijkeukens werden verwijderd vanwege de omstreeks 1957 gerealiseerde zijgevel-aanbouwen. Honigmannstraat 12 is inmiddels voorzien van kunststoffen vensterkozijnen, Mijn Carlstraat 1 heeft vernieuwde houten vensterkozijnen.

De woningen van het type C kenmerken zich in de oorspronkelijke situatie voor wat betreft de MATERIAALTOEPASSING door geprofileerde, gecementeerde gevelkaders: plinten, lisenen, kroonlijsten en getrapte frieslijsten. Tussen deze kaders verdiept geplaatste rode bakstenen gevelvelden met gecementeerde speklagen en kaderornamenten. Hoeklisenen met rode bakstenen speklagen en sierankers. De strekbogen van deze dubbele mijnwerkerswoning zijn wit gesausd. Metselwerk in Vlaams verband, oorspronkelijk met knip- en snijwerk in de voegen. Het metselwerk van Honigmannstraat 12 is gereinigd. Het knip- en snijwerk is in de achtergevel van Honigmannstraat 12 vervangen door platvol voegwerk, in de zijgevel her en der gerepareerd en in de voorgevel in de oorspronkelijke staat bewaard gebleven. De gevels van Mijn Carlstraat 1 zijn opnieuw gevoegd. Hardstenen vensterbankplaten, bakstenen vensterdorpels.

De VOORGEVEL van de dubbele mijnwerkerswoning Honigmannstraat 12 en Mijn Carlstraat 1 is symmetrisch ingedeeld. In de geprofileerde, gecementeerde plint hebben beide panden boven het souterrainvenster een segmentboogvormige rode bakstenen strek. Honigmannstraat 12 heeft een kunststof souterrainvenster met recent traliewerk.

In de eerste bouwlaag heeft Honigmannstraat 12 een segmentboogvormig kunststoffen venster met bovenlicht, dichtgezet vulstuk en rolluik; Mijn Carlstraat 1 heeft een segmentboogvormig houten vensterkozijn met bovenlicht en dichtgezet vulstuk. In de gecombineerde topgevel heeft Honigmannstraat 12 eveneens een segmentboogvormig kunststoffen venster met bovenlicht, dichtgezet vulstuk en rolluik; Mijn Carlstraat 1 heeft een segmentboogvormig houten venster met dichtgezet vulstuk.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De VOORGEVEL van de uitgebouwde bijkeuken van Honigmannstraat 12 is voor wat betreft het terugliggende gevelvlak geheel groen gepleisterd. In dit gevelvlak een rechthoekig kunststoffen venster met rolluik. Mijn Carlstraat 14 heeft in de bakstenen voorgevel van de bijkeuken een segmentboogvormig houten vensterkozijn met dichtgezet vulstuk.

Het aanzicht van de ZIJGEVEL van Honigmannstraat 12 wordt in belangrijke mate bepaald door de groen gepleisterde bijkeukengevel. In deze gevel een rechthoekig kunststoffen vensterkozijn met rolluik. Achter de bijkeuken bevindt zich de omstreeks 1957 aangebouwde douche- en toileteenheid. De zijgevel van het hoofdvolume, bekroond door een trapsgewijs uitlopende stucijst, is voor het overige blind. De bijkeuken van Mijn Carlstraat 1 heeft in de ZIJGEVEL een segmentboogvormig houten vensterkozijn met dichtgezet vulstuk. Hierachter bevindt zich de in een tweetal stadia aangebouwde douche- en toileteenheid. In de zijgevel van het hoofdvolume bevindt zich ter hoogte van de verdieping een klein, niet-authentiek rechthoekig houten venster.

De ACHTERGEVELS van deze dubbele mijnwerkerswoning waren in de oorspronkelijke situatie voor wat betreft de indeling identiek aan de voorgevels. Honigmannstraat 12 heeft in de eerste laag van de achtergevel een segmentboogvormig kunststoffen vensterkozijn met bovenlicht, gedicht vulstuk en rolluik; hiernaast een niet-oorspronkelijke rechthoekige houten buitendeur met rolluik. Boven deze deur, onder het dakoverstek, een klein niet-oorspronkelijk rechthoekig kunststoffen venster. In de gecombineerde topgevel wederom een segmentboogvormig kunststoffen vensterkozijn met bovenlicht, gedicht vulstuk en rolluik. Mijn Carlstraat 1 heeft in de eerste laag van de achtergevel een niet-oorspronkelijke segmentboogvormige houten buitendeur met zijlicht, bovenlicht en dichtgezet vulstuk. Daartoe is de onderdorpel van het oorspronkelijke vensterkozijn ten dele uitgebroken.

Het pand Honigmannstraat 12 is voor wat betreft de indeling van het INTERIEUR op een tweetal punten aangepast: de wand tussen de oorspronkelijke bijkeuken en voorkamer is verwijderd, evenals de scheidingsmuur tussen douchen en toilet in het omstreeks 1957 aangebouwde zijgevelvolume. Voor het overige is de oorspronkelijke indeling van het pand intact bewaard gebleven. (Het interieur van Mijn Carlstraat 1 is niet bezocht).

Waardering

De mijnwerkerswoningen van het Eikske zijn van cultuurhistorische waarde en vertegenwoordigen nationaal belang als bijzondere uitdrukking van de sociaal-economische ontwikkeling van de mijnstreek sedert het laatste decennium van de 19de eeuw en als specimina van een woonhuistype met een aanzienlijk innovatief karakter. De mijnwerkerswoningen van het Eikske zijn van belang als bijzondere vorm van huisvesting van mijnpersoneel.

De woningen zijn van architectuurhistorische waarde vanwege de toepassing van de Lotharingse bouwstijl, vanwege de betrokkenheid van het bouw bureau van de Maatschappij tot Exploitatie van Limburgsche Steenkoolmijnen Oranje Nassau bij het ontwerp, de esthetische kwaliteit als ook vanwege de bijzondere materiaaltoepassing en ornamentiek.

De dubbele woning Honigmannstraat 12/Mijn Carlstraat 1 vormt een belangrijk onderdeel van de woninggroep het Eikske en is vanwege deze situering verbonden met de ontwikkeling van de streek sedert de grootschalige exploitatie van steenkoolmijnen. Beide panden zijn van belang voor het aanzien van zowel de wijk als de gemeente.

De dubbele mijnwerkerswoning is in redelijke tot hoge mate gaaf bewaard gebleven en van belang voor zowel de structurele als visuele gaafheid van de gehele woninggroep.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De mijnwerkerswoningen van het Eikske beschikken in nationaal perspectief over een zeer hoge architectuurhistorische, typologische en functionele zeldzaamheidswaarde.

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

Woningen en woningbouwcomplexen

Bedrijfs-, fabriekswoning

Mijnwerkerswoningen